

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1076/15-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školských zařízení	Základní škola a mateřská škola Stolany
Sídlo	Stolany 44, 538 03 Heřmanův Městec
E-mail právnické osoby	zsstolany@seznam.cz
IČ	70 995 354
Identifikátor	650 045 475
Právní forma	příspěvková organizace
Zastoupená	Mgr. Martou Lederovou, zástupkyně ředitelky
Zřizovatel	obec Stolany
Místo inspekční činnosti	Stolany 44, 538 03 Heřmanův Městec
Termín inspekční činnosti	2. až 4. listopad 2015

Inspekční činnost v Základní škole a mateřské škole Stolany (dále „škola“) byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně naplňování školních vzdělávacích programů a posouzení jejich souladu s rámcovými vzdělávacími programy pro předškolní a základní vzdělávání, resp. s právními předpisy.

Charakteristika

Škola poskytuje vzdělávání a školské služby v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

Kapacita mateřské školy (navýšená od září 2012 na 53 dětí) je plně využita. Děti jsou rozděleny do dvou částečně věkově smíšených tříd. V době inspekční činnosti bylo 19 dětí

v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, z toho tři měly její odklad. Vzdělávání v mateřské škole probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání „Lidem nepatří Země, lidé patří Zemi“ (dále ŠVP PV).

V jednotřídní základní škole se vzdělává celkem 14 žáků 1. až 3. ročníku, kapacita je využita z 56 %. Polovina žáků je dojíždějících. Výuka je vedena podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Škola pro život“ (dále ŠVP ZV). Všech 14 žáků je přihlášeno do školní družiny, její činnost se uskutečňuje podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu (dále ŠVP ŠD).

Školní jídelna poskytuje stravování dětem, žákům a zaměstnancům školy. Pro všechny připravuje a vydává jedno hlavní jídlo (oběd), pro děti ještě dvě jídla doplňková (přesnídávka a svačina).

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Strategické dokumenty jsou zpracované zvláště pro mateřskou a základní školu. Týmy pedagogů je vytvářely odděleně, přestože v jiných oblastech je jejich spolupráce aktivní a funkční. Průběžně realizované koncepce rozvoje jsou srozumitelné a reálné, úzce navazují na cíle školních vzdělávacích programů. Prostřednictvím školních a vnitřních řádů a dalších interních směrnic má škola nastavena účinná pravidla a mechanismy k organizování činnosti. Delegování pravomocí a úkolů je vzhledem k malé velikosti pedagogického sboru složité (zejména v základní škole). Za předškolní vzdělávání je zodpovědná vedoucí učitelka s účinně sníženou mírou přímé pedagogické činnosti. Své povinnosti se snaží ona i zástupkyně ředitelky pověřená dočasným řízením školy (po dobu mateřské a rodičovské dovolené ředitelky školy) plnit zodpovědně a v souladu s legislativními požadavky. Vyhodnocování aktivit probíhá převážně ústní formou, na jeho základě jsou přijímány dílčí záměry pro další období. Jednání pedagogických rad se uskutečňují v rámci subjektu odděleně, v mateřské škole za účasti zástupkyně ředitelky. Jsou při nich řešeny zejména organizační záležitosti, v menší míře pedagogická problematika. Ta je často předmětem operativních diskuzí.

V kolektivu vyučujících došlo v poslední době k částečné obměně. Rovnoměrné zastoupení učitelek s dlouholetou pedagogickou praxí umožňuje účinnou pomoc nově nastoupivším kolegyním (dvě z nich jsou začínající). Předškolní vzdělávání zajišťují čtyři odborně kvalifikované učitelky, v základní škole působí zástupkyně ředitelky a ještě jedna vyučující, obě s vysokoškolským pedagogickým vzděláním neučitelského směru. Tato skutečnost se však při výuce negativně neprojevila. Na obě se vztahuje výjimka z požadavku odborné kvalifikace zavedená poslední novelou právního předpisu. Pro další vzdělávání pedagogických pracovníků vytváří škola příznivé podmínky, které jsou dostatečně využívány. Získané poznatky si učitelky vzájemně předávají a aplikují ve vzdělávacím procesu.

Zástupkyně ředitelky usiluje zejména v součinnosti se zřizovatelem o udržení dobrého technického stavu školy, ke zlepšení materiálních podmínek vzdělávání využívá i sponzorských darů. Další využitelné finanční prostředky pochází také z vlastní činnosti (stravné a úplata za předškolní vzdělávání a školní družinu). V uplynulém období byla provedena významná rekonstrukce mateřské školy, jejíž prostory jsou rozlehlé, vzdušné, umožňující realizaci různých individuálních, skupinových i frontálních aktivit dětí. Oproti tomu základní škola působí ve stísněném prostředí, kdy učebna slouží současně jako herna školní družiny a tělocvična zároveň. Příležitostí alespoň k minimálnímu zlepšení je přemístění šatny mateřské školy do jejích prostor v prvním patře budovy. Též stav toalet

v základní škole odráží dlouhý odstup od jejich předešlé renovace. Přesto celkově prostředí školy, čistota i estetická úprava vnitřních prostor i okolí napomáhají pozitivnímu klimatu, které se projevuje v příznivých prosociálních vztazích mezi všemi účastníky vzdělávání. Ke zkvalitnění podmínek k aktivnímu i relaxačnímu vyžití na školní zahradě přispěla instalace nových herních prvků.

Personální, materiální a finanční podmínky umožňují realizaci školních vzdělávacích programů. Řízení školy odpovídá její velikosti. Rezervy byly shledány v prostorových podmínkách základní školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Mateřská škola

V obou třídách mateřské školy bylo patrné tematické a zpravidla i logické propojení všech vzdělávacích oblastí včetně cílů a očekávaných výstupů, což podporovalo naplňování ŠVP PV, jež splňuje požadavky Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Vzdělávací nabídka je průběžně obohacována rozmanitými kulturními, poznávacími i sportovními aktivitami (např. předplavecký výcvik, lyžařský a cyklistický kurz). Rozvoji individuálních dovedností napomáhají učitelkami vedené kroužky (pěvecký, logopedický atd.) a lektorem za úplatu rytmická a pohybová výchova.

Organizace vzdělávání v ranních hodinách dostatečně nezohledňovala příchod všech dětí, čímž docházelo k potlačení prostoru pro jejich vlastní herní činnosti, při kterých měly možnost seberealizace i vzájemné spolupráce. Důvodem bylo zařazování různých řízených činností bezprostředně po osmé hodině. Rozpis přímé pedagogické činnosti učitelek je s ohledem na jejich možné souběžné působení u dětí při hlavním vzdělávání v dopoledním čase nastaven méně efektivně.

Předškolní vzdělávání probíhalo formou spontánních a didakticky zaměřených činností, při kterých učitelky vytvářely podmínky pro individuální, skupinové i frontální aktivity. K jejich realizaci efektivně využily kromě klasických metod i učení, jež účinně podněcovalo zájem o vzdělávání (kooperativní, hrou a názorně demonstrační). Menší pedagogické a metodické zkušenosti učitelky se ve třídě mladších dětí projevily přechodným snížením jejich vnitřní pohody. Dostatečné množství převážně volně přístupných hraček, didaktických pomůcek a knih i jejich účelné využívání podporovalo osobnostní rozvoj dětí. Těm se po celý den v případě potřeby dostávalo náležité pomoci. Učitelky využívaly převážně ocenění, která u dětí podněcovala pozitivní sebepojetí. Hodnocení skupinové činnosti bylo zaznamenáno u starších dětí, sebehodnocení vlastní úspěšnosti zatím zařazeno nebylo.

Významnou součástí vzdělávání jsou různě zaměřené projekty (ekologický, multikulturní apod.). Značný prostor děti dostávají k získání dovedností předcházejících čtení a psaní. K utváření jejich pozitivního vztahu ke knihám směřuje realizace projektu „Čteme dětem“, do kterého jsou zapojeni i rodinní příslušníci. V rámci rozvoje komunikativních dovedností jsou méně předkládány aktivity primární logopedické prevence v podobě gymnastiky mluvidel, artikulačních a dechových cvičení. Vhodně dochází k formování předmatematických schopností, rozvoji paměti a přemýšlení. Dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, včetně dětí s jejím odkladem, je věnována zvýšená podpora směřující k úspěšnému pokračování na vyšším stupni vzdělávání. Učitelky vedou děti k dodržování pravidel vzájemného jednání i uplatňování základních kulturně hygienických návyků. V rámci posílení zdravého životního stylu každodenně

probíhají pohybové aktivity. Možnosti pro dynamické (ale i spontánní) činnosti v první třídě jsou však omezeny v důsledku převážně stabilně rozložených lehátek k odpočinku dětí po obědě.

Základní škola

Realizovaný ŠVP ZV nebyl k 1. září 2013 inovován podle aktualizovaného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. V jeho všeobecném zaměření je kladen důraz hlavně na mezilidské vztahy, komunikativní dovednosti a sounáležitost s nejbližším okolím. Učební plán byl naplňován. Vyučování je doplňováno a propojováno řadou akcí (divadelní představení, exkurze, výlety apod.).

Organizace vzdělávání umožňuje realizaci ŠVP ZV, začátek vyučování je vzhledem k dojíždějícím žákům a dopravnímu spojení posunut na dřívější čas. Dopolední výuka je většinou vedena v dvouhodinových blocích. Přestávka mezi nimi poskytuje dostatečný prostor pro relaxaci, v jejím průběhu je podporována pohybová aktivita na školní zahradě. Vyučovací proces převážně probíhá pro všechny tři ročníky společně.

V průběhu výuky jednoznačně vládla příjemná pracovní atmosféra. Vzájemná komunikace žáků a učitelů probíhala přátelským a zdvořilým způsobem. Osobní přístup učitelek podporoval pozitivní vzájemné vztahy a prosociální chování žáků. Vyučovací cíle byly stanovovány s ohledem na jejich věk. Obsahovaly jak vědomostní, tak postojovou složku, rozvoj dovedností probíhal ve sledované výuce méně často. S cíli byli žáci vždy seznámeni, splnit je se spíše dařilo.

V hospitovaných hodinách byl využíván zejména frontální způsob činnosti žáků jednoho ročníku souběžně se samostatnou, převážně písemnou aktivitou dalších dvou. Spíše výjimečně byla realizovaná účinná práce ve dvojicích. Výukové metody učitelky volily s ohledem na stanovené cíle hodin, preferovaly zejména řízený rozhovor a diskuzi, dovednosti žáků v této oblasti mají vzhledem k jejich věku výbornou úroveň. Zařazovány byly též činnosti směřující k řešení problémů, jež rozvíjely logické myšlení a uvažování v souvislostech. Výrazným aktivizujícím a motivačním prvkem bylo propojení probíraných témat s reálnými situacemi každodenního života. Diferencované zadávání úkolů pro žáky, kteří dokončili práci dříve než ostatní, nebylo vždy zřetelné. V průběhu výuky byly občas zaznamenány drobné prostoje, které se odvíjely od náročnosti souběžné výuky třech ročníků. Procvičování a upevňování učiva věnovaly vyučující dostatek času. V případě potřeby poskytovaly žákům pomoc, zpravidla nechyběla funkční zpětná vazba. Vesměs používané průběžné slovní hodnocení povzbuzovalo žáky k dalším výkonům. Občas byli vedeni k sebereflexi. V závěru hodin proběhlo vždy shrnutí a zhodnocení práce. Vyučovací pomůcky byly užívány účelně, prostředky IT byly uplatněny méně.

Uskutečňovaný ŠVP ŠD je v souladu s ustanovením školského zákona. Zařazovaná odpočinková, pracovní-estetická, sportovní, společenskovední a přírodovědná témata umožňují žákům rozvoj jejich individuality. Při práci ve školní družině byla zřetelná přívětivá atmosféra.

Všechny činnosti aktuálně zařazené ve vzdělávacím procesu přispívaly k naplňování nastavených pedagogických cílů. Předškolní vzdělávání podporovalo rozvoj dovedností dětí ve všech vzdělávacích oblastech. V základní škole bylo jednoznačným pozitivem sledovaných hodin jejich příznivé klima. Vzdělávání v průběhu roku doplňují různé akce, které přispívají k obohacení vzdělávací nabídky. Rezervy vykazovalo zpracování ŠVP ZV, který nebyl aktualizován v souladu s RVP ZV.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacím programům

Při přijímání k předškolnímu a základnímu vzdělávání zástupkyně ředitelky respektuje právní předpisy. Ke všem uchazečům přistupuje vstřícně, pro letošní školní rok nebylo vydáno žádné rozhodnutí o nepřijetí. K usnadnění přechodu předškolních dětí do pozice žáků přispívají jejich pravidelné kontakty, dohromady jsou organizovány různé činnosti doplňující vzdělávací nabídku (např. návštěvy divadelních představení).

Společně děti a žáci také prezentují široké veřejnosti výsledky své školní činnosti formou vystoupení při různých akcích v prostorách školy (např. vánoční jarmark) i mimo ni (vítání občánků, vystoupení pro seniory apod.). Sounáležitost s obcí je podporována účastí na jejím kulturním životě (vánoční koncert v kostele aj.). Ve vztahu k zákonným zástupcům škola uplatňuje partnerský přístup. V průběhu roku je naplňována příležitost pro vzájemnou spolupráci pedagogů a rodičů, kteří jsou zváni ke spoluúčasti na různých aktivitách.

Škola aktivně vytváří pro děti a žáky bezpečné prostředí, a to nejen dodržováním právních předpisů, ale také osvětou mezi nimi. Důraz je kladen na zdravý životní styl (otužování, pitný režim, svačiny v základní škole atd.). Tematika bezpečnosti, ochrany zdraví a prevence před úrazy je zařazována do vzdělávacího obsahu podle potřeby a typu aktuálních činností.

Mateřská škola

Při vzdělávání děti prokazovaly postupné osvojování klíčových kompetencí i elementárních základů funkčních gramotností. Přiměřeně svému věku a individuálním možnostem vedly smysluplný rozhovor nad obrázky v knihách i encyklopediích. Při četbě převážně se zaujetím naslouchaly, následně správně odpovídaly na otázky. Z jejich projevů vyplývaly značné vědomosti z oblasti živé i neživé přírody. Děti se většinou na plnění úkolů soustředily, postupovaly podle instrukcí a zpravidla vyvozovaly logické závěry. Záměrně využívaly paměť, reprodukovaly značné množství říkadel, básní a písní. Zejména starší prováděly sluchovou i zrakovou analýzu a syntézu, chápaly základní číselné a matematické souvislosti. Při pohybových aktivitách děti pohotově reagovaly na pokyn a změnu rytmu, dokázaly přiměřeně svým schopnostem napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru. S ohledem na individuální možnosti zvládaly sebeobslužné a manipulační činnosti. Zřejmý byl rozvoj jemné motoriky, i když správný úchop psacích potřeb neměly ještě všechny starší děti zcela zafixovaný. Stejně to u nich bylo se správnou výslovností hlásek. Na velmi dobré úrovni byly sociální dovednosti. Děti spolu bezprostředně komunikovaly, chovaly se k sobě převážně přátelsky, pomáhaly si, uměly řešit běžné problémy.

Kromě skupinového hodnocení na úrovni třídy učitelky monitorují vývoj jednotlivých dětí. Vedou o nich záznamy, které doplňují portfoliem kresby postavy. Získané poznatky využívají v aktuálním pedagogickém působení v průběhu dne a občas k individuální péči v době diferencovaného odpočinku po obědě. Pro děti s odkladem povinné školní docházky je vypracován individuální vzdělávací plán s cílem minimalizovat případné riziko školní neúspěšnosti. Rodiče dětí s vážnými vadami řeči mohou využívat služeb logopeda, který jednou za dva týdny do školy dochází.

Základní škola

V průběhu výuky bylo zřetelné rovnoměrné naplňování klíčových kompetencí a rozvíjení funkčních gramotností. Přínosnost vzdělávacího procesu prokázaly dovednosti žáků třetího

ročníku, kteří například dokáží připravit referát, prezentovat ho, o tématu diskutovat se spolužáky. Vedle samostatnosti a zodpovědnosti vedou učitelky žáky také k toleranci, vzájemné pomoci a sociálnímu citění. Každoročně jsou aktivně zapojeni do Tříkrálové sbírky, pořádají vystoupení pro pacienty a personál chrudimské nemocnice. Účastní se i dalších charitativních akcí. Pravidelnými setkáními se zahraničními studenty českých vysokých škol je posilována multikulturní výchova. Velkou pozornost věnují učitelky vzájemné soudržnosti třídního kolektivu, například pro každého žáka je v den jeho narozenin ostatními přichystána oslava.

Úroveň znalostí a dovedností žáků učitelky zjišťují vlastními evaluačními nástroji. Žáci mají založena portfolia, systematictější práce s nimi zatím neprobíhá. Informace o vzdělávání svých dětí získávají rodiče především prostřednictvím žákovských knížek a také častých osobních kontaktů s vyučujícími.

Z analýzy celkového prospěchu v posledním klasifikačním období vyplynulo, že všichni žáci prospěli s vyznamenáním. Pokud se v průběhu školního roku u některého z nich objeví náznaky školní neúspěšnosti, přistupují k němu učitelky individuálně, učivo se snaží dovysvětlit, řešení hledají spolu s rodiči. Při identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb žáků pedagogové spolupracují se školskými poradenskými zařízeními.

Děti a žáci svými projevy prokázali požadované utváření klíčových kompetencí a funkčních gramotností. Škola jejich výsledky sleduje, svými postupy přispívá ke zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání.

Závěry

a) K silným stránkám školy patří:

- odborná kvalifikovanost pedagogických pracovníků v mateřské škole,
- příznivé klima pro formování prosociálního chování dětí a žáků,
- úroveň komunikativních dovedností žáků,
- množství realizovaných akcí doplňujících vzdělávací proces v mateřské i základní škole.

b) Slabé stránky školy byly shledány:

- v odborné kvalifikovanosti učitelek v základní škole,
- ve zpracování ŠVP ZV, který nebyl inovován v souladu s aktualizovaným Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
- v prostorových podmínkách základní školy.

c) Během následujícího období by bylo vhodné:

- při ranní organizaci vzdělávání v mateřské škole poskytnout dětem větší prostor pro spontánní vyžití,
- zefektivnit rozpis přímé pedagogické činnosti s ohledem na možnost většího rozsahu souběžného působení učitelek mateřské školy v dopoledním vzdělávání dětí,

- v mateřské škole systematicky realizovat primární logopedickou prevenci,
- v základní škole eliminovat prostoje při zadávání činnosti jednotlivým ročníkům.

d) Od minulé inspekční činnosti došlo zejména:

- k navýšení kapacity mateřské školy a ke zkvalitnění jejích materiálně-technických podmínek.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona požaduje

- **do 31. ledna 2016 odstranění zjištěného nedostatku podle Závěrů písm. b) odrážky druhé a zaslání zprávy o odstranění.**

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina ze dne 10. prosince 2003
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 19 443/03-21, ze dne 13. května 2003
3. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 14 858/2007-21, ze dne 5. června 2007
4. Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. SpKrÚ 29 799/2012 OŠKT, ze dne 14. května 2012
5. Jmenování do funkce zástupkyně ředitelky Základní školy, Stolany, okres Chrudim ze dne 1. prosince 2005
6. Dodatek ke jmenování do funkce zástupkyně ředitelky školy, čj. ST/226/2006, ze dne 28. června 2006
7. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Lidem nepatří Země, lidé patří Zemi“, platný na období 2013/2014 až 2015/2016 s aktualizací ke dni 31. srpna 2015
8. Třídní vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání - školní rok 2015/2016
9. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola pro život“ platný od 3. září 2007
10. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný od 3. září 2007 (aktualizace 2. září 2015)
11. Školní řád mateřské školy platný od 1. září 2015
12. Školní řád základní školy platný od 1. září 2015 (včetně Klasifikačního řádu platného od 1. září 2010)
13. Vnitřní řád školní družiny platný od 1. září 2012
14. Školní matrika - školní rok 2015/2016 (mateřská škola, základní škola)

15. Koncepce rozvoje mateřské školy pro období 2013 až 2016
16. Koncepce Základní školy Stolany na období 2010 - 2015
17. Rozvrhy hodin - školní rok 2015/2016 (základní škola)
18. Stanovení přímé pedagogické činnosti ve školním roce 2015/2016
19. Třídní knihy - školní rok 2015/2016 (mateřská škola, základní škola)
20. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny – školní rok 2015/2016
21. Příjímací řízení pro školní rok 2015/2016
22. Záznamy o dětech docházejících do mateřské školy ve školním roce 2015/2016
23. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní roky 2014/2015, 2015/2016
24. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2014/2015
25. Personální dokumentace pedagogických pracovníků - školní rok 2015/2016

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka

Mgr. Mirka Machková v. r.

Mgr. Ladislava Jindrová, školní inspektorka

Mgr. Ladislava Jindrová v. r.

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Bc. Eva Nováková v. r.

V Pardubicích 27. listopadu 2015

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Marta Lederová, zástupkyně ředitelky

Mgr. Marta Lederová v. r.

Ve Stolanech 2. prosince 2015